

ՆՈՐ ՄԵԾ ՀԱՅՏՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

Դուրեւայի Միջուկային հետազոտութիւնների միացյալ ինստիտուտի միջուկային ռեակցիաների լաբորատորիայում հայտնաբերվել է ռադիո-ակտիվ տրոհման նոր տեսակ՝ պրոտոնային ռադիոակտիվություն:

Մինչև այժմ գիտնականներին հայտնի էր միջուկների ռադիոակտիվ տրոհման հինգ տեսակ. ալֆա-ռադիոակտիվություն, բետա-ռադիոակտիվություն, դամա-ռադիոակտիվություն և, այսպես կոչված, ուշացող նեյտրոնների արձակում:

Կանխագուշակվել էր տրոհման ևս մեկ տեսակի՝ պրոտոնային ռադիոակտիվության գոյությունը, որի դեպքում միջուկն արձակում է պրոտոն: Սակայն աշխարհի ոչ մի լաբորատորիայում մինչև այժմ չէր հաջողվում այդ ենթադրությունը հաստատել փորձնականորեն:

Հիմնական զգվարություններն այսպիսին էին: Պրոտոններ արձակել կարող են միայն այնպիսի միջուկները, որոնց մոտ պակասում են շատ նեյտրոններ: Սակայն արտակարգ զգվար է միջուկին զրկել մեծ թվով նեյտրոններից, նրա մեջ թողնելով պրոտոնների անհրաժեշտ քանակություն: Դրա համար պետք էր գտնել բարձր ճշտության մեթոդիկա:

Անհաղթահարելի թվացող զգվարություններին մեկն էլ այն էր, որ անհրաժեշտ թվով նեյտրոններից զրկված միջուկների հետ միաժամանակ ստացվում են մի քանի միլիոն անգամ

շատ ֆոնային միջուկներ, որոնք խանգարում են փորձին:

Անհրաժեշտ էր մշակել զրանցման այնքան ճշգրիտ մեթոդ, որ այն թույլ տար միլիոնավոր խանգարող միջուկների մեջ տեսնելու փորձը կատարողին հետաքրքրող միջուկները, ընդ որում մի շարք դեպքերում չափման տևողությունը կազմում է վայրկյանի մասեր:

Այսպիսի զգվարին փորձերի հաջող կատարմանը նպաստեցին այն լավագույն հնարավորությունները, որ ընձեռում է մինչև բարձր էներգիաները արագացված բազմալիցք մասնիկների ինտենսիվ փնջով բազմալիցք իոնների, աշխարհում ամենահզոր, Դուրեւայի ցիկլային արագացուցիչը:

ՍՍՌՄ ԳԱ թղթակից-անդամ Գ. Ն. Ֆլերովի ղեկավարած գիտնականների խումբը հաղթահարել է բոլոր զգվարությունները և հայտնաբերել պրոտոնային ռադիոակտիվության գոյությունը՝ նիկելի նուրբ նշաշերտը նեոն-20-ի արագացված միջուկներով ճառագայթելու միջոցով:

Շատ նուրբ և բարդ փորձերի շնորհիվ հաջողվեց ապացուցել պրոտոնի ռադիոակտիվ տրոհման ժամանակ արձակվող երկու իզոտոպների գոյությունը:

Աշխատանքը կատարել են Վ. Ա. Կարնաուխովը և Գ. Մ. Տեր-Հակոբյանը միջուկային ռեակցիաների լաբորատորիայի մի շարք ուրիշ աշխատակիցների մասնակցությամբ:

չէ և չի ժխտական ձևերից մեկը մյուսի փոխարեն գործածելը, որ խոսակցական լեզվից կամ բարբառներից թափանցում է նաև գրականության մեջ: Գրողի համար աններելի է այսքան պարզ «ներությունները» չիմանալը և մանկան անմեղսագիտությամբ զրանք խառը գործածելը: Ահա, ընդհանրապես, հաջող և կենդանի ու պատկերավոր լեզվով զրկված մի վիպակից նման սխալ օրինակներ: «Պետք չի ինձ Ազարի օղնությունը» (պետք է լինի՝ պետք չէ ինձ), և նույն էջում՝ «Բանիմաց մարդիկ կհաստատեն, որ թեպետ «հիմար» խոսքն ինքնըստինքյան վատ չէ

հնչում, բայց «ախմախը» շատ հյութեղ և լավ է» (պետք է լինի՝ վատ չի հնչում):

Նեղինակը կարծես գիտակցաբար թաքս է գործածել չէ և չի ձևեր՝ բայի հետ գրել է չէ (չէ հնչում), որ բնավ հայերեն չէ, իսկ բաղադրյալ ստորոգյալի մեջ՝ չի (պետք չի), որ բարբառային է:

Հետևություն. ճիշտ չեն պետք չի, մեծ չի, տաճը չի, ինչպես և չէ հնչում, չէ գալիս, չէ խոսել ձևերը, ճիշտ են պետք չէ, մեծ չէ, տաճը չէ, չի հնչում, չի գալիս, չի խոսել ձևերը: